

[Pernille Forchhammer]

været lang tid undervejs. Næsten 2 år er det siden socialministeren første gang annoncerede, at hun ville spille ud med et forslag, som skulle sikre alle unge et aktivt tilbud i stedet for kontanthjælp.

Socialdemokratiet har hele tiden været enig i det synspunkt, og det var jo også det, der i sin tid var baggrunden for ungdomsgarantiordningen, som jo desværre ikke fik lejlighed til at virke fuldt ud, før den blev fjernet af den første borgerlige regering.

Når det alligevel ikke har været muligt at enes om et resultat før nu, så skyldes det, at vi i Socialdemokratiet ikke har ment, at 5 måneder på deltid med efterfølgende kontanthjælp var godt nok. Vi synes, regeringen forsøgte at skøjte hen over det virkelige problem, nemlig at få de unge uddannet gennem praktikpladser eller andre uddannelser, sådan at de fik en reel mulighed for at deltage på det fremtidige arbejdsmarked.

Vi har derfor fastholdt, at problemløsningen skulle foregå flere steder på én gang. Og her i foråret er det så endelig lykkedes at få etableret en praktikpladssikring og at få skabt 1.450 ekstra pladser på de videregående uddannelser fra i sommer. Det sidste er for os at se kun de indledende manøvrer til at afvikle hele puklen af unge, som er motiveret for en videregående uddannelse. Disse resultater er forsøg på at give de unge, som ikke har brug for beskæftigelses-tilbud, den uddannelse, som de står og mangler.

Socialdemokratiet er ikke begejstret for ungdomsuddannelsens tilbud om 5 måneders deltidsarbejde, men vi har accepteret modellen, fordi lovforslaget nu med de foreslåede ændringer indeholder både en mulighed og et økonomisk incitament for kommunerne til at give de 18-19-årige tilbud om fuldtidsarbejde på normale vilkår. Dels modtager kommunerne nu 2.000 kr. pr. måned svarende til den sparede kontanthjælp, og dels tæller aktiviteten, når der skal hentes penge fra den nye fællespulje af tidligere pligtbeløb og statsmidler. Og endelig optjener de unge dagpenget, når de er i tilbud efter lov om kommunal beskæftigelse, hvilket selvfølgelig ikke i sig selv er noget mål, men det betyder, at de efterfølgende vil få arbejdsmarkedets tilbud til ledige stillet til rådighed.

Efter disse ændringer mener vi i Socialdemokratiet, at det stort set vil være en politisk be-

slutning lokalt ikke at sætte de unge i gang med et fuldtidstilbud. Kommunerne kan måske have nogle problemer med kravet om, at beskæftigelsen skal igangsættes inden for de første 14 dage, men dels er der nu indført en overgangsperiode på et halvt år, og dels kan kommunerne jo forinden lægge et vejlednings- og introduktionsforløb, hvis de ikke har mulighed for at tilvejebringe det ønskede tilbud inden for de første 14 dage.

Socialdemokratiet har været betænkelig ved at skulle igangsætte tilbud til de mange unge, som vi ved selv finder en løsning på deres problemer i løbet af de første 3 måneder på kontanthjælp, og vi er derfor tilfredse med, at netop denne del af ordningen skal revurderes i efteråret 1991.

For de resterende unge har det været vigtigt at sikre, at de ikke blot tilbydes kontanthjælp, når de 5 måneder på ungdomsyddelse er gået, og vi er derfor tilfredse med den præcisering, der er sket i ændringsforslag nr. 1 af kommunernes ansvar for at vejlede unge over i ungdomsuddannelser, hvis det er det, de har brug for, og i fornødent omfang at give supplerende tilbud om job, produktionsskoleophold eller andet til de unge, som ikke selv opnår at finde beskæftigelse eller uddannelse, når de 5 måneder er gået.

For at give denne forpligtelse indhold har vi aftalt, at vi i forbindelse med finanslov 1991 skal finde penge til 4.500 pladser. Jeg vil godt anbefale, at vi begynder arbejdet med det så hurtigt som muligt, sådan at skolerne i god tid ved, præcis hvor mange pladser de kan regne med at de skal til at etablere, sådan at de får en reel mulighed for at omstille sig til 1991.

Jeg tror, at den forpligtelse, som nu er kommet ind via ændringsforslag nr. 1, er det tætteste, vi kan komme på en egentlig garanti for et tilbud efter de 5 måneder. Det, vi nu kan kræve, er en aktiv indsats fra kommunerne.

Socialdemokratiet mener ikke, at det samlede ungdomsarbejdslededsproblemer er løst ved gennemførelsen af dette lovforslag. Dels vedrører forslaget kun de 18-19-årige, og dels medfører det ikke en væsentlig forøgelse af de samlede ressourcer til bekæmpelse af ungdomsarbejdslededsproblemer.

Antallet af unge ledige mellem 16 og 30 år er ifølge Danmarks Statistik steget med 8,3 pct. fra 1988 til 1989. I samme periode er de samle-

[Pernille Forchhammer]

de midler til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden faldet med 18 pct. ifølge arbejdsministerens svar på udvalgsspørgsmål i Folketinget og finansloven for 1990.

Socialdemokratiet forventer, at det indgåede forlig om 3.000 flere uddannelsespladser, praktikpladsaftalen og forliget om de to lovforslag kan blive de første skridt på vejen til en samlet løsning af ungdomsarbejdsløshedsproblemet og forhåbentlig også et stop for yderligere reduktion af midlerne til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden.

Agerschou (SF):

Folketinget har adskillige gange diskuteret et par forskellige udgaver af forslaget om en ungdomsydelsesordning. Som led i aftalen mellem SF, Socialdemokratiet og regeringen om en øget beskæftigelsesindsats specielt for unge optræder forslaget nu med de stillede ændringsforslag i den nyeste version.

SF har været meget kritisk over for de tidligere udgaver. Vi har f.eks. ment, at det var udtryk for systemtænkning, hvis alle unge, der henvender sig på et bistandskontor, bliver skåret over én kam og skal have et beskæftigelsestilbud meget hurtigt, uanset om de skal påbegynde en uddannelse eller et arbejde kort tid efter.

Efter vor opfattelse risikerer kommunerne at bruge nogle unødvendige ressourcer på nogle unge, der ikke har brug for det. Det kan betyde, at indsatsen over for andre grupper af kontanthjælpsmodtagere risikerer at blive formindsket, og den er ikke tilstrækkelig i forvejen. På dette punkt har socialministeren stort set ikke været til at rokke.

Det er dog blødt lidt op. Der er mulighed for en rådgivningsperiode, der findes nu en lempeligere overgangsordning for kommunerne, og desuden er det blevet aftalt, at kommunernes faktiske muligheder for at leve op til kravet vil blive vurderet om et år. Som bekendt kan der være forskel på, hvad man kan, og hvad man skal.

Vi har også hele tiden ment, at det var meningsløst, hvis unge, der henvender sig på bistandskontoret, blot fordi de mangler en efg-praktikplads, pludselig kan få et beskæftigelsestilbud. Det er en absurd situation. Her er det et tilstrækkeligt antal lære- og praktikpladser, det handler om, og intet andet.

SF håber og regner med, at aftalen mellem regeringen og Socialdemokratiet om lære- og praktikpladser er så skudsikker, at ingen unge risikerer at skulle have ungdomsydelse på grund af manglende praktikpladser. Vi har været og er stadig modstandere af en ordning, der kan betyde, at nogle bliver placeret i en niche, hvor ungdomsydelsen ender med at blive en slags uddannelse til almindelig kontanthjælp og altså perspektivløs. Vi har forsøgt at tage højde for problemet ved, at der ifølge aftalen skal etableres 4.500 andre beskæftigelsestilbud i 1991 til de unge, der efter 5 måneder på ungdomsydelse hverken har fået arbejde eller uddannelsesplads.

I forslaget lægges der stadig op til en ugentlig arbejdstid på 20 timer. Det er efter vor opfattelse for lidt, og det har SF hele tiden været utilfreds med. Men vi ved, at mange kommuner allerede har etableret ordninger med fuld arbejdstid, eventuelt en kombination af arbejde og uddannelse. Vi regner med, at kommunerne vil fortsætte den linie, så deltiden bliver en undtagelse.

Med ændringsforslagene er der nu formelt indført et nyt arbejdsbegreb i den sociale lovgivning, her altså ungdomsydelsen, fordi deltagelse i frivillige, ulønnede aktiviteter kan træde i stedet for beskæftigelsestilbudet. Vi håber, at dette nye arbejdsbegreb vil brede sig til andre dele af den sociale lovgivning og arbejdsmarkedslovgivningen.

Som forslaget ser ud nu med socialministerens ændringsforslag og set i sammenhæng med aftalen om flere beskæftigelsestilbud, ekstra pladser på produktionsskoler og daghøjskoler og forslagene om den kommunale beskæftigelsesindsats og kommunal arbejdsformidling, alt i alt et samlet resultat af forhandlingerne mellem SF, Socialdemokratiet og regeringen, finder vi, at det nu er blevet rimeligt, i hvert fald bedre end ingenting. Hvis jeg skal vurdere det efter 13-skalaen, står det vel til 8 med en pil nedefter. Men der er stadig tale om nødvendige nødløsninger. Det er flere arbejdspladser og uddannelsespladser, der er brug for, hvis vi ikke fortsat skal tvinge folk ud på et sidespor. Og i den forbindelse synes vi ikke, der er meget håb at hente hos regeringen, tværtimod.

Socialministeren (Aase Olesen):

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke

[Socialministeren]

Socialudvalget for en meget omfattende betænkning, herunder også bidragene fra de to partier, som jo har været meget hjælpsomme i arbejdet med at få lavet forslaget så tilpas bredt, at det nu ser ud til, at det kan vedtages af stort set alle partier i Folketinget.

Jeg fristes også til at takke kommunerne. KL har for nylig udsendt en lille oversigt over, hvad der egentlig er sket i de omtrent to år, dette lovforslag har ligget her i Folketinget. I 34 pct. af kommunerne findes der nu noget, man kunne kalde en garantiordning, og til belysning af det problem, som hr. Agerschou rejste, kan jeg oplyse, at 55 pct. af disse ordninger fungerer på den måde, at man straks giver de unge tilbud om arbejde. Så det er altså ikke et fuldstændig utopisk krav, man stiller her.

Det fremgår samtidig af undersøgelsen, at yderligere 15 pct. af kommunerne vil starte sådanne ordninger. Det vil altså sige, at i dag har omkring halvdelen af kommunerne en form for beskæftigelsesordning, som mere eller mindre svarer til det, der ligger her. Og derfor kan vi jo sige, at denne ordning – som jeg kan forstå at S og SF stadig ikke er begejstret for og ikke vil juble over, sådan blev der vist sagt – først og fremmest henvender sig til de 51 pct. af kommunerne, som åbenbart ikke selv kan komme i gang. Vi laver den jo hverken af hensyn til kommunerne eller for vore egne blå øjnes skyld, men først og fremmest af hensyn til de unge som en forebyggende foranstaltning.

Det er også spændende, at 25 pct. af de ordninger, der allerede er i gang, ikke blot henvender sig til de 18-20-årige, men til alle bistandsklienter op til 67 år. Jeg tror egentlig, at der er god grund til at tro, at tingene er i en god gænge, og at loven her blot vil være med til yderligere at skubbe til udviklingen.

Det er blevet hævdet, og det siges også af Fremskridtspartiet i betænkningen, at der er en hel masse problemer, der ikke bliver løst med dette forslag. Dertil kan jeg kun svare, at det er så sandt, som det er sagt. Det løser hverken vore beskæftigelsesproblemer, betalingsbalanceproblemer eller problemet med den store arbejdsløshed – det var vist det, Fremskridtspartiet sagde. Vi har blot taget fat i en lillebitte del af problemerne, og jeg vil gerne sige, som fru Lilli Gyldenkilde sagde under behandlingen af det forrige lovforslag, at det er jo ønskeligt, at ingen overhovedet får behov for at bruge ord-

ningen, at arbejdsmarkedet, uddannelsessystemerne og eventuelt kulturelle projekter samler de unge op, så det ikke kun bliver det sidste sikkerhedsnet.

Det bedste, der kunne ske, var da helt oplagt, at denne ordning blev overflødig, før den blev sat i værk. Det er vi fuldstændig enige om. Forslaget er ikke noget mål i sig selv, men en nødvendig nødløsning, fordi der har været og stadig er så mange, der falder igennem de rigtige systemer.

Så vil jeg godt sige, at det glæder mig, at samtlige partier har lovet at støtte forslaget bortset fra Fremskridtspartiet, hvor der formentlig stadig væk foregår nogle overvejelser. Derfor føler jeg trang til at sige to ting om Fremskridtspartiets betækningsbidrag. Jeg er selvfølgelig ked af, at man ikke synes, at forslaget har fået en tilfredsstillende behandling. Man kan i hvert fald ikke klage over, at det ikke har taget lang tid, og at der ikke er stillet mange spørgsmål, og jeg har heller ikke hørt om nogen, der ikke mener, de har fået tilfredsstillende svar.

Så jeg håber altså, at det er et udtryk for, at Fremskridtspartiet har haft travlt og først nu vil være i stand til at vurdere, hvad forslaget går ud på. Selvfølgelig håber jeg, at den vurdering falder positivt ud, og det kan måske hjælpe, at jeg gør opmærksom på, at et af kritikpunkterne i Fremskridtspartiets betækningsbidrag bygger på en misforståelse.

Man mener, at kommunerne kunne forfalde til at give de unge revalideringsydelse i stedet for at sætte dem på ungdomsydelse og job, og at revalideringsydelsen er betydeligt højere end bistandshjælpen.

Det er en misforståelse, og jeg håber, at Fremskridtspartiet vil være klar over, at der er tale om en fejl. For unge under 23 år er revalideringsydelsen kun halvt så stor som den almindelige revalideringsydelse. Det vil sige, at pengebeløbet svarer til det, unge under 23 år ellers ville få.

Der er dog undtagelser. Hvis man har haft arbejde og en indtægt, som minimalt svarer til den højeste dagpengesats, falder man ind under de almindelige regler, og hvis man har forsørgerbyrder, falder man heller ikke ind under ungdomsydelsesforslaget, det er korrekt. Men for den store del af de unge under 20 år, som er på kontanthjælp i dag, altså på den lave ydelse

[Socialministeren]

efter § 37, stk. 2, vil der kun udløses halv revalideringsydelse.

Jeg håber, at denne oplysning kan bidrage til, at Fremskridtspartiet endnu en gang overvejer, om man virkelig vil stemme imod et forslag, som betyder, at vi fra nu af vil stille krav til de unge, forlange, at de yder noget for de penge, de modtager.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1-8, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 9, § 2, således ændret, ændringsforslag nr. 10 og § 3, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

24) Anden behandling af lovforslag nr. L 233:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner. (Tilskudsregulering og frigivelse af deponerede beløb).

Af indenrigsministeren (Thor Pedersen).

(Fremsat 15/5 90. Første behandling 17/5 90. Betænkning 18/5 90. Ændringsforslag nr. 3 af 22/5 90 uden for betænkningen af indenrigsministeren).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet 1 ændringsforslag af indenrigsministeren (se nedenfor).

Ændringsforslag

Af indenrigsministeren:

Til § 1

3) Nr. 1 affattes således:

»1. I § 10 indsættes efter stk. 33 som nye stykker:

»Stk. 34. Det efter reglerne i stk. 3-7 opgjorte tilskud for 1991 forhøjes med 125 mio. kr.

Stk. 35. Det efter reglerne i stk. 3-7 beregnede tilskud for 1991 nedsættes med 667 mio kr.««

Bemærkninger

Til nr. 3

I forhold til det fremsatte lovforslag foreslås indsat et nyt stk. 35 i lovens § 10.

Der er tale om en konsekvensændring, hvis formål er at sikre finansiering af puljen til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden efter ændringsforslag til § 19 i forslag til lov om kommunal beskæftigelsesindsats (L 52).

I Kommunernes Landsforenings forslag til en ny finansieringsmodel for en aktiv arbejdsmarkedsindsats fra februar 1990 hedder det:

»Puljen til fordeling til kommunerne erstatter to eksisterende ordninger:

- det nuværende tilskud via Arbejdsministeriet til beskæftigelsesprojekter og
- det nuværende pligtbeløb for kommunernes indsats for de ikkeforsikrede ledige på 130 kr. pr. indbygger med tilhørende udligningsordning.«

Dette ændringsforslag sigter imod at overføre det sidstnævnte beløb til en puljeordning efter disse principper. Kommunernes Landsforening er enig i denne finansiering af puljeordningen.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til ændringsforslag til § 19 i forslag til lov om kommunal beskæftigelsesindsats (L 52).

Nedsættelsen vil blive indarbejdet på det aktstykke om den kommunale bloktilskudspulje for 1991, som forelægges til Finansudvalgets godkendelse i juni måned 1990.

Sammen med denne sag foretoges den følgende på dagsordenen opførte sag, nemlig:

25) Anden behandling af lovforslag nr. L 234:

Forslag til lov om ændring af kildeskatteloven. (Afgregning af indkomstskat og kirkelige afgifter)